Odrůdy prověřují vlastními pokusy

Výnos cukrovky přes 80 tun z hektaru není v Zemědělské společnosti Stránka, spol. s r. o., výjimkou. Zdejší středně těžké půdy jí svědčí, ale samotné příznivé podmínky úspěch nezaručí. Důležitá je promyšlená agrotechnika, správné načasování sklizně, a především výběr odrůd. Ten podnik řeší ve spolupráci se společností KWS Osiva s. r. o., jejíž materiály pravidelně prověřuje ve vlastních poloprovozních pokusech. Letošní výsledky přitom ukázaly, která z novinek by mohla v příštích letech převzít hlavní roli.

Barbora Venclová

Zemědělská společnost Stránka hospodaří přibližně na 900 hektarech převážně středně těžkých půd v nadmořské výšce kolem 330 metrů. V osevním postupu převažuje s 350 hektary ozimá pšenice, se 170 hektary následuje cukrová řepa, ozimé řepce patří zhruba 150 ha a jarnímu ječmeni kolem115 ha. Ozimý sladovnický ječmen zaujímá přibližně 50 hektarů, množitelské porosty jetele inkarnátu 40 hektarů a jílku jednoletého dalších 20 hektarů. Přibližně stejnou výměru představují úhory a další vyčleněné plochy.

Na dobrých půdách

Místní podmínky rostlinné výrobě přejí. Jak vysvětluje agronom a zároveň i mechanizátor Michal Petráček, poněkud chladnější klima a půdy s dobrou vododržností pomáhají porostům lépe překonávat nepříznivá období. Projevuje se to i na výnosech. Tříletý průměr ozimé pšenice dosahuje devíti tun z hektaru a v příznivých letech se podnik dostává ještě výše, letos se výnos oproti loňským 9,8 t/ha snížil na 8,9 t/ha. Sucho se mnohem výrazněji podepsalo na jarním ječmeni, který místo obvyklých 7,5 t/ha poskytl jen 5,3 t/ha. Ozimý sladovnický ječmen dosáhl 8,5 t/ha a řepka 4,2 t/ha. Také u cukrovky očekává Michal Petráček proti minulým ročníkům pokles.

Přesto podnik na zdejší půdy nedá dopustit. „Oproti níže položeným oblastem kolem Mělníka nebo Mladé Boleslavi je tady o něco chladněji. Rostliny nejsou tolik oslabované suchem a také tlak některých škůdců bývá snesitelnější," porovnává agronom. Ve Stránce zůstává základem zpracování půdy orba, kterou využívají přibližně na 90 % výměry. Zároveň si ověřují hloubkové kypření, především pod cukrovku a řepku. „Dlouhodobě nám i s ohledem na množství posklizňových zbytků vychází lépe orba. Letos ale zatím nejlepší výsledek cukrovky přinesl pozemek zpracovaný bezorebně. Přikládám to spíše konkrétnímu pozemku a průběhu ročníku než samotné technologii," podotýká Petráček.

O půdní úrodnost pečují také pravidelným vápněním zhruba čtvrtiny výměry ročně, zapravováním téměř veškeré slámy, využíváním koňského hnoje a dalších dostupných zdrojů organické hmoty. Na pozemcích určených k podzimní orbě mají své místo meziplodiny, které zároveň pomáhají plnit protierozní požadavky.

Cukrovka má své místo

Při současných cenách zemědělských komodit není podle Michala Petráčka mnoho plodin, u nichž lze bez výhrad hovořit o rentabilitě. V místních podmínkách však při odpovídajících výnosech stále obstojí řepka a cukrovka. Právě cukrovka patří k tradičním plodinám podniku, který je pro její pěstování kompletně vybavený. Vlastní technikou zajišťuje vše od setí až po sklizeň a část kapacit využívá rovněž při poskytování služeb. O potenciálu této plodiny hovoří výnosové výsledky, které pravidelně v přepočtu na 16% cukernatost přesahují 80 t/ha, v dobrých letech i 90 t/ha. Pěstování na 170 hektarech současně znamená dodávky rozložené prakticky do celé cukrovarnické kampaně. A právě zde začíná být rozhodující odrůdová skladba. „Na časné dodávky volíme cukernatější odrůdy, pro pozdní termíny upřednostňujeme mimo jiné vysokou toleranci odrůd k cerkosporióze, aby si porost co nejdéle udržel zdravou listovou plochu," upřesňuje agronom.

Ve Stránce dnes veškerou produkční plochu cukrovky osévají odrůdami společnosti KWS Osiva. Letos pěstovali šest odrůd technologie Conviso Smart, jejichž zastoupení přizpůsobují termínům sklizně i podmínkám jednotlivých pozemků. Pro časné dodávky volí zejména odrůdu Smart Briga KWS, která již v září dosahuje vysoké cukernatosti, a tím i příznivého přepočteného výnosu. Naopak pro pozdní sklizeň se osvědčuje Smart Imelda KWS s vysokou tolerancí k cerkosporióze, která letos zaujímala největší výměru. „V létě se nám ošetřování cukrovky překrývá se žněmi a zakládáním řepky. U odrůd s vysokou tolerancí k cerkosporióze máme při načasování fungicidního zásahu větší prostor než u citlivějších materiálů," oceňuje agronom.

Josef Pavlíček (vlevo) při diskusi s Michalem Petráčkem o odrůdové novince Smart Regina KWS, která má ambice zaujmout v příštím roce významné místo na polích ZS Stránka *Foto Barbora Venclová*

Skladbu doplňuje ekonomičtější Smart Perla KWS pro okrajovější pozemky bez předpokladu vysokého tlaku cerkosporiózy a Smart Materia KWS, která se prosadila díky dobrým výsledkům předchozích pokusů. Nově zařadili také odrůdy Smart Beppina KWS a Smart Regina KWS, přičemž právě druhá jmenovaná má potenciál stát se v budoucnu stěžejní odrůdou podniku.

Pokusy napoví

Při výběru nových odrůd se agronom neřídí pouze katalogovými údaji. Ve spolupráci s regionálním zástupcem společnosti KWS Osiva Ing. Josefem Pavlíčkem každoročně zakládá poloprovozní pokusy, v nichž ověřuje široký sortiment odrůd včetně novinek, které dosud nejsou běžně dostupné. Jejich vlastnosti tak může s předstihem posoudit v místních podmínkách. Letos jednotlivé varianty zaujímaly přibližně 60 arů a byly vysévány v šesti řádcích ve dvou opakováních. „Když si odrůdu vyzkoušíme v našich podmínkách, rozhoduje se nám mnohem lépe. Nemusíme vybírat naslepo," zdůrazňuje Petráček. Získané poznatky využívá nejen samotný podnik, ale sdílí je také s některými okolními pěstiteli.

Největší pozornost letos upoutala Smart Regina KWS, která se již v předchozím roce osvědčila pod šlechtitelským označením a svůj potenciál potvrdila i v odlišných podmínkách letošní sezóny. „Regina dosáhla přepočteného výnosu 108,8 tuny z hektaru, tedy přibližně o sedm tun více než druhá nejvýkonnější odrůda. Při cukernatosti 18,96 procenta měla navíc druhý nejvyšší obsah cukru, hned za Brigou," přibližuje Ing. Pavlíček výsledky místního pokusu. Neméně důležitá je podle něj meziroční stabilita odrůdy, její přizpůsobivost různým pěstitelským podmínkám a vhodnost pro rané i pozdní termíny sklizně, což letos ukázala napříč republikou. Z pěstitelského hlediska je významná také tolerance k háďátkům a vysoká tolerance k cerkosporióze (CR+), kterou Smart Regina KWS převyšuje osvědčenou Smart Briga KWS. Pro ZS Stránka tak Smart Regina KWS představuje perspektivní odrůdu, s jejímž výraznějším zastoupením na produkčních plochách agronom počítá již příští rok.

Pozornost si zaslouží také novinka Smart Daniela KWS, odrůda cukernatého C typu, která loni zvítězila v poloprovozních pokusech podniku především díky vysokému obsahu cukru. Její největší přínos vidí Ing. Pavlíček při zářijových dodávkách.

Právě možnost ověřit si vlastnosti nových odrůd na vlastních pozemcích a opřít se přitom o odborné zázemí považuje Michal Petráček za jednu z předností dlouhodobé spolupráce se společností KWS. „Na společnosti KWS velmi oceňuji, že se máme na koho obrátit, když potřebujeme konzultovat problémy při pěstování cukrovky. Ing. Pavlíček podle mě patří k největším odborníkům v oboru a dokáže poradit nejen s pěstováním, ale i s otázkami dotací a legislativy," zdůrazňuje agronom.

Jednodušší ochrana, více flexibility

Vedle výběru vhodných odrůd věnují ve Stránce pozornost také pěstitelské technologii cukrové řepy s důrazem na kvalitní přípravu půdy, zachování vláhy a účinnou ochranu porostů. Po sklizni předplodiny aplikují draselná a fosforečná hnojiva nebo lihovarnické výpalky. Následuje podmítka s výsevem meziplodin, dosud především hořčice, svazenky a inkarnátu. Od příštího roku chce agronom hořčici nahradit bobem, který by měl přispět k obohacení půdy dusíkem, lepšímu prokořenění a omezení rizik spojených s pěstováním hořčice v osevním postupu s řepkou. Na většině ploch následuje orba s podzimním urovnáním povrchu půdním pěchem či radličkovým kultivátorem, popřípadě hloubkové kypření následované dvěma přejezdy dlátovým pluhem. Na jaře se snaží omezit počet přejezdů a ztráty vláhy. Zpravidla postačí jeden až dva přejezdy kompaktorem do hloubky setí, které provádějí co nejdříve, ideálně kolem 20. března, jakmile to půdní podmínky dovolí.

Herbicidní technologie Conviso Smart, kterou podnik začal využívat kolem roku 2019, přinesla významné zjednodušení ochrany proti plevelům. Ještě v roce 2023 pěstovali přibližně 20 ha klasických odrůd, od následující sezóny však přešli v ZS Stránka výhradně na odrůdy Smart. Hlavním přínosem je podle Petráčka účinnější regulace plevelných řep, které dříve představovaly dlouhodobý problém, a větší flexibilita při ošetřování porostů. Zatímco klasická technologie vyžadovala čtyři až pět herbicidních zásahů, Conviso Smart umožňuje jejich počet snížit. První aplikaci herbicidu Conviso One doplňují přibližně po týdnu plečkováním. Podle vývoje porostu a zaplevelení následuje druhé herbicidní ošetření, zpravidla opět s mechanickou kultivací.

Přestože se v podniku zatím nepotýkají s výskytem rezistentních plevelů, Michal Petráček si uvědomuje důležitost preventivních opatření. Od příštího roku proto plánují zařadit přípravek 4Conviso Mix s účinnými látkami fenmedifam a ethofumesát, které mají odlišný mechanismus účinku než hojně užívané sulfonylmočoviny. „První dávku 1 l/ha doporučujeme aplikovat ve fázi děložních listů plevelů před ošetřením Conviso One ve fázi T0, druhou ve stejné dávce společně s jeho první aplikací (T1)," vysvětluje Ing. Pavlíček. Cílem je posílit účinnost proti méně citlivým plevelům a omezit riziko vzniku rezistence. Přípravek bude nabízen za dotovanou cenu v rámci společné podpory společností KWS a Bayer zaměřené na dlouhodobou udržitelnost technologie Conviso Smart.

V oblasti výživy ukončují hlavní přihnojování dusíkem do konce května, poté následuje listová aplikace bóru a dalších prvků podle výsledků listových analýz, samostatně nebo společně s fungicidy. Fungicidní ochranu přizpůsobují odrůdě a termínu sklizně. Letos všechny porosty ošetřili jednou, u některých odrůd bez tolerance CR+ určených pro pozdní dodávky přidali koncem srpna druhý zásah. Vzhledem k nízkému infekčnímu tlaku však podle agronoma mohlo postačit i jediné ošetření. Insekticid zpravidla aplikují s prvním herbicidním ošetřením, další zásahy se řídí aktuální potřebou.

Za hranice pozemků

Činnost Zemědělské společnosti Stránka se neomezuje pouze na vlastní pozemky. Na dalších přibližně 200 hektarech zajišťuje komplexní pěstitelské služby od setí přes hnojení a ochranu porostů až po sklizeň. Svou techniku využívá také při sklizňových pracích pro další zemědělce a již čtvrtým rokem spolupracuje s cukrovarem, pro který zajišťuje zakrývání ukládek cukrovky textilií TopTex. K dispozici má rovněž halové sklady s celkovou kapacitou zhruba 4500 tun, které slouží nejen pro vlastní úrodu, ale také pro produkci dalších zemědělců. Součástí modernizace je postupný přesun do nového areálu, kde od letošního dubna vzniká zázemí odpovídající nárokům současné zemědělské techniky. Nejde přitom jen o nové prostory, ale především o vytvoření podmínek, které společnosti umožní dál rozvíjet své hospodaření a pružně reagovat na měnící se požadavky zemědělské praxe. ■